

MËRKURIALIZIMI PROFESIONAL GJATË VITEVE 1982 - 1990

SKËNDER SKËNDERAJ, LAVDIM DALIPI, EMELI BEJLERI *

Summary

PROFESIONAL MERCURY POISONING DURING 1983-1990

In study were taken into examination: depistage, screening and treatment of 253 workers that are in contact with gaseous and liquid mercury or with its evaporation. The study is carried out in the Plant of Caustic and calcinated sado and in that of electric lamps in Vlorë. The exposed contingent of workers and of the sic is followed for a period of ten years examining them from one year to another and by periodic medical visits as well, or with other words by active depistage combined with medical visits and ambulatory analyses and hospitalizations, watched rigorously.

The high professional morbidity is evidenced in 1983 and 1986 with 15 patients respectively, hospitalized and treated at clinical hospital No.1 in Tirana (professional diseases clinic) which comprises 5.9% of all screened patients or workers.

Continually the cases are decreasing and in 1990 are evidenced only 2 cases or 0.86% of the workers taken in the study. The susceptible age was 41-50 years and with an average probation of 16-20 years at work in the environment of metallic mercury.

During depistage, long-term treatment of some years duration and regular follow-up there were not developed severe forms of mercury poisoning and this is dedicated to hygieno-sanitary and prophylactic measures taken.

Of great importance has been the use of advanced technology combining this with the improvement of hygieno-sanitary conditions and screening of active type and with the long-term follow-up of the sick persons and all the workers that are in contact with metallic mercury.

The combination of the common anamnesis with the professional one and the carrying out of medical visit together with the determination of bio-toxicologic indices in organism and not leaving aside the environmental pollution by mercury metallic steams has proven valuable for our profilactic and clinical study.

Mërkuri është një metal të ngjyrë të argjendë, i lëngshëm që avullon me lehtësi në temperaturën e mjediseve të punës e të prodhimit, ndërthuret lehtësisht me oksigjenin, duke formuar oksidin merkuriz (Hg₂O) dhe oksidin mërkurik (HgO). Mërkuri gjendet në formën e komponimeve të ndryshme inorganike (oksidet, sulfatet, kloruret, nitratet etj.) dhe organike (alkiile dhe aryle). Mërkuri i bashkuar me metale të ndryshme formon të quajtura "amalgama" që kanë gjetur përdorim të madh në fusha të ndryshme si edhe në stomatologji. Komponimet që tregohen me lehtësi në ujë, janë përgjithësisht më pak toksike. Prodhimi vjetor botëror i mërkurit që i nënshtrohet shkrirjeve në fonderit i kalon 10000 ton (11, 13, 14). Avujt e mërkurit janë 7 herë më të rëndë se ajri dhe mbeten në nivele të ulta të mjediseve të punës, duke rrezikuar shëndetin e punonjësve të reparteve përkatës si edhe të mjediseve të përfaqëta (1, 2, 9).

Të shumta janë proceset e punës sipër prodhimit e hipokloriteve, prodhime elektrike, të ngjyrave, në industrinë ushtarake, mjekësorë bujqësi, stomatologji, por më tepër rëndësi të ne kashë prodhimi i sodës i polivinil klorideve dhe llampave elektrike që bëhen në qytetin e Vlorës. mërkuri inorganik më tepër ka hyrë në përdorim në repartin e elektrolizës në Sod-

PVC si edhe në repartin e montimeve të llambave neon deri në vitin 1988 kur ky repart u mbyll.

Qëllimi i studimit

Qëllimi i studimit tonë është të evidentojmë rastet me dëmtime profesionale, të njohim shkallën e ndikimeve në organizëm të mërkurit, si edhe nëpërmjet studimit të morbozitetit profesional të ndikojmë në përmirësimin e kushteve të higjeno-sanitare e profilaktike për mënjanimin e këtyre dëmtimeve dhe për mjekimin e hershëm të tyre. Studimi ynë ka qëllim prespektiv për njohjen e zbulimin e hershëm nga mjekët e qendrave të punës të mërkuralizmit profesional.

Metodat e materiali

Metoda jonë e studimit ka qenë ajo e depistimit aktiv, për këtë kemi shfrytëzuar vizitën periodike mjekësore çdo tre muaj. Gjithashtu krahas depistimit aktiv, kemi përdorur metodën dispanceriale, që konsiston në kartelizimin e rregullt të të gjithë rasteve të dyshimta si dhe rikontrollet në kabinetin e sëmundjeve profesionale të rasteve të diagnostikuara.

Materiali ynë i studimit përfshin 253 punëtorë që punojnë në repartin e këtyre dy fabrikave si edhe 40

* Dërguar në redaksi në 9 maj 1991, miratuar për botim më 20 Qershor 1991. Nga shërbimi i sëmundjeve profesionale të Qendrës Spitalore Universitare të Tiranës.

Adresa për letërkëmbim: S. Skënderaj. Shërbimi i Sëmundjeve profesionale të Qendrës Spitalore Universitare të Tiranës.